

uit zien. Mocht iemand zo'n pijp bezitten dan graag een afbeelding in dit blad. Zo niet, dan zijn ze zeker te vinden in de bodem van de Raam in Gouda. Het merk 56, door G.J. Wagenaar vanaf 1851 op zijn pijpen gezet, kan er op voorkomen.

Piet Smiesing.

DE TABAKSWINKELS IN DE ZEVENTIENDE EEUW.

Reeds in de tweede helft van de zeventiende eeuw waren de tabakswinkels in de Nederlandse steden zeer talrijk. Ze werden Tabacx-kroegen genoemd, dit niet alleen omdat men toen sprak over tabak drinken, maar mede omdat de tabaksverkoper uit die dagen, bij de tabak ook zwaar bier en brandewijn verkocht.

Elke winkel had in die dagen wel een uithangteken en/of uithangbord.

De tabakswinkel had een uithangteken met daarop tabaksrollen. Maar naast dit algemene teken had elke tabakswinkel ook een uithangbord met daarop een speciale voorstelling, die terug te vinden was op zijn snuifpotten met koperen deksels en stond afgebeeld op zijn papieren tabakszakken. (zie afbeelding)

De tabaksprentjes, zoals men ze noemde, gingen dikwijls vergezeld van een rijmpje. Een tweetal volgen hieronder. Allereerst één van een tabaksverkoper die voorheen toneelspeler was geweest:

*Eerst leerde ik Rollen uit papier
Nu kan ik Rollen bij het vier,
Wanneer wij van de Rollen rooken,
Dan wordt van Rollen veel gesproken,
En die mijn Rollen haat of laakt
'k Wnsch dat zijn hoofd op Rollen raakt;
Men moet toch door de wereld Rollen,
Totdat wij Rollen bij de Mollen.*

En zo prees tabaksverkoper De Blij te Leeuwarden zijn waar aan:

*Puik Varinas, zoet van geurtje,
Zoekje die, zoo komt bij mij,
Goed van smaak, van reuk en kleurtje
Vindt gij altijd bij De Blij.
Daarom bid ik, goede luiden,
Ziet mijn Merk en Zegel aan,
Dat er van geen andre kruiden
In mijn briefjes wordt gedaan.*

Een Moor, boer of aap met een gestopte pijp in de mond, geplaatst boven de deur of in het venster, strekten soms nog tot een extra sieraad van de tabakswinkel.

Gegevens verzameld uit:

" Uithangtekens " van Mr. J. van Lennep en J. Ter Gouw.

Leen van den Berg.